KERAMET

Egemen olmak, sömürmek ve hele hele bunu, kutsallık gibi rahat ve tehlikesiz bir kavramı kullanarak yapmak isteyen dincilik şefleri, İslam'ın omurga kabullerinden biri olan sınıfsızhk, resmî mabetsizlik, akılcılık ilkesini etkisiz kılmanın yolunu aramış ve bulmuşlardır. Bu yol bizzat dinin içinden bulunmuştur. Öyle bir kavram bulunmuştur ki, o kavram sayesinde Peygamber'in yetkilerini rahatça kullanmak mümkün olmuştur. Bu kavram, kişileri, örtülü bir biçimde peygamber yetkisi ile donatan ve dokunulmaz kılan keramet kavramıdır. Tarihin ilk ve belki de en büyük dinci terörist lideri Hasan Sabbah'ın dayandığı gizli gücün esası da budur, emperyalizmin güdümünde çalışan modern-Bâtınî-Haşhaşî tarikat-cemaatlerin gücü de...

Geleneksel anlamıyla, özellikle tarikat literatüründeki şekliyle keramet, peygamberlerin yetkilerini kullanmak için birtakım insanları öne çıkarma ve dokunulmaz kılma aracı yapılan bir kavram olarak dikkat çekiyor.

Tarikat literatürünün anladığı ve anlattığı mânâda bir kerametin Kur'an ve sünnette hiçbir dayanağı yoktur. Ama tarih boyunca, Allah ile aldatma sektörünün temel baskı ve iğfal aracı olarak devrede tutulmuştur. Kur'an, tarikat çevrelerinin anladığı ve yaşattığı anlamda bir kerametten asla söz etmez.

Bu anlamda kerametler, mucizelerle lütuflandırılmış peygamberlerde bile görülmez. Tarikatlar tarihinin, keramet sahibi olarak öne çıkardığı kişilere mal edilen harikaların hiçbirisine peygamberlerde bile rastlanmıyor. Eğer keramet dedikleri, belirleyici bir ölçü-değerse, şunu söylemek zorundayız: Tarikat çevrelerinin keramet sahibi kişileri, Kur'an'ın tanıttığı nebilerden çok üstün niteliklere layık olmalıdır. Böyle bir şeyin olabileceğini kabul ise insanı Kur'an dininin dışına çıkarır, yani kâfir eder.

Allah ile aldatmanın saltanat dincisi sektörü, keramet adı altında yeni bir vahiy süreci başlatabilmek için şu tekerlemeyi akait kitaplarına yerleştirmiştir:

"Mucize, peygamberlere, keramet de velilere verilmiştir; peygamberliğin göstergesi mucize, veliliğin göstergesi de kerametti r!"

Bu söylem Kur'an ve din dışı bir söylemdir, aldatmadır; Kur'an ve sünnetten hiçbir dayanağı yoktur. Kur'an, veli (Allah'a yakın insan) tabirinin açık tanımını vermiştir. Bu tanımda şu iki unsur vardır: Allah'a iman, **takva.**

"Gözünüzü açın! Allah'ın velîleri için hiçbir **korku** yoktur. Tasaya da düşmezler onlar. Onlar iman edip takvaya sarılmış olan kişilerdir." (Yunus, 62-63)

Tanım içinde üçüncü bir unsur yoktur. Velilik kavramı içine başka unsurları sokan anlayışlar Kur'an'da şirk olarak defalarca ifadeye konmuştur. Buna bağlı olarak Kur'an 'şeytan evliyası' denen bir güruhtan söz etmiştir. Bu şeytan evliyasının, insanları aldatıp mahvetmede karadul denen örümcek gibi iş gördüklerine, çok tehlikeli bir zehir taşıdıklarına dikkat çekilmiştir. (Bu konuda geniş bilgi için bizim ***'Kur'an Açısından Şeytanettik'*** kitabımıza bakılmalıdır.)

Tarikat-tasavvuf çevrelerinin anladığı ve anlattığı manâsıyla keramet, en üstünleri Hint fakirlerinde görülen bazı illüzyonlar ve becerilerdir. Tarikatların siyaset dincisi kodamanları, bu illüzyonlara siyasal beceri ve şeytanlıkları da birer keramet ürünü olarak monte edebilmişlerdir.

Bu arada tüm insanlarda bulunan ama çoğunluk tarafından işletilemeyen duru görü, telepati, telekinezi gibi olgular da istismar edilmiştir. Ancak bunları işletebilenlerin din açısından üstün olduğuna ilişkin herhangi bir kanıt yoktur. Eğer olsaydı, o zaman Hint yogilerinden tarikat temsilcilerine sıra gelmezdi. Bu güçleri her insan kullanabilir ve birçok ülkede, birçok din ve anlayıştan birçok insan, hatta ateistler bile kullanmaktadır. Bunların dinle-imanla bir ilgisi yoktur.

Tarikat oyunlarına karşı verdiği mücadelelerle saygınlaşan ünlü fakîh İbn Teymiye (ölm. 728/1327) bu tür gösterileri, Rahman

evliyasının değil, şeytan evliyasının belirtisi sayıyor. (İbn Teymiye; *el-Furkan beyne Evliyai'ş-Şeytani ve Evliyai'r-Rahmân,* 39¬ 41) İbn Teymiye, ayrıca, tarikat çevrelerinin keramet diye ortaya sürdükleri birçok menkıbe ve iddianın gerçekte birer hayal ve kuruntu ürünü (halüsinasyon) olduğunu da örnekleriyle gösteriyor. (Anılan yer, 90-91)

Eğer bir kerametten söz edeceksek, Rahman evliyasının kerameti, akıl ve iman değerlerindeki üretimden ibarettir. Bu değerlerde kim daha üretken olursa kerameti fazla insan o olur. Gökleri, yerin, denizlerin altını fetheden, gen şifrelerini çözen üretimler dururken, onun bunun kalbinden geçeni okumayı keramet sanmak, gerçekte bir tek büyüklüğün belgesi olabilir ki o da talihsizlikteki büyüklüktür.

Tarikat çevreleri bu gerçeği etkisiz kılmanın yolunu da bulmuşlardır: Kendileri dışındaki çevrelerden çıkan bu tip hünerleri 'istidrac' (azabını derinleştirmek amacıyla üstünlük vermek) diye ifade ederler. Aynı şey, kendilerinden çıktı mı keramet, bir başkasından (hem de daha üstünüyle) çıktığında ise istidrac oluveriyor. Doğrusu, bu hokkabazlığa şeytan bile külah çıkarır.

Keramet konusunda Kur'an ne diyor?

Keramet sözcüğüyle aynı anlamda bir kök olan 'kerem'in türevleri (kerîm, ikram, tekrîm, mükrim) Kur'an'da 40 civarında yerde kullanılmıştır. En çok kullanılan sözcük kerim sözcüğüdür. İlginçtir, kerim sözcüğü hem Allah'ın hem Cebrail'in hem Hz. Peygamber'in sıfatlarından biridir. Dahası, kerîm, bütün peygamberlerin sıfatıdır. Firavun despotizminin köleleştirdiği insanları aydınlatıp kurtarmak için gönderilen peygamber de kerim bir elçidir:

"Kudretimize yemin olsun ki, onlardan önce Firavun'un kavmini de ince bir imtihana çektik de, kerim bir elçi geldi onlara." (Dühan, 17)

Arap dili lügatları, kerametin kökü olan keremin şu anlamlarına dikkat çekerler: İzzet, onur, şeref, cömertlik, hürriyet. Aynı lügatlar kerametin de kerem sıfatlarıyla bezenmek anlamında olduğunu bildirirler. Demek oluyor ki, tarikat çevrelerinin iddia ettiği anlamda bir keramet her şeyden önce dil bakımından doğru değildir. Kur'an terminolojisinin aşılmamış ustası Isfahanh

Râgıb (ölm. 502/1108), şaheseri ***Müfredât'da*** keremin esas anlamının 'hürriyet' olduğunu söylüyor. Bunun kaçınılmaz iki sonucu olacaktır:

1. Kur'an'ın değer verdiği kerem ve keramet, esas anlamıyla, insanın sahip olması gereken özgürlüktür.

2. Bir sıfatı da kerim olan Kur'an, bir özgürlükler kitabıdır, temel amacı insanı varoluş asaletine kavuşturup özgürleştirmektir.

3. Bir adı da Kerim olan Yüce Tanrı, bir özgürlükler kaynağıdır, öncelikle özgürlük bahşeden kudrettir, daha sonra da cömerttir.

Özgürlük bahşetme ve cömertçe vermede en yüce mertebe, Allah'ındır. Onun içindir ki, O, Kur'an'ın vahyedilen ilk beş ayetinde kendisini 'Ekrem' olarak tanıtmıştır. Ekrem, kerim sıfatının ismi tafdilidir. Kerem niteliklerini en ileri anlamda taşıyan kudret veya benlik için kullanılır:

"Oku! Rabbin Ekrem'dir/özgürlüğün gerçek kaynağıdır/en büyük cömertliğin sahibidir."

Böyle bakıldığında, keramet konusunda, gayrimüslim dünyadan bugünkü İslam dünyasına sıranın gelmesi pek mümkün görülmüyor. Çünkü bugünkü İslam coğrafyalarının kaderi hürriyet üzerine değil, despotizm ve Allah ile aldatma üzerine oturuyor.

Isfahanlı Râgıb şöyle diyor:

"Kerem sözcüğü ile Allah nitelendirildiğinde bu onun lütuf, nimet ve bağışının görünümünü ifade eder. Kerem sözcüğüyle insan nitelendirildiğinde ise bu, insandan çıkan ahlak ve huy güzelliğinin ifadesi olur. Bazı bilginler kerem ile hürriyeti aynı anlamda kabul etmişlerdir. Kısacası, kerem, övülen sıfatların genel adıdır. Her şeyin doruk noktada ulaştığı onur da kerem sözcüğüyle ifade edilir ve tüm varlıklar için kullanılır." (Râgıb; ***Müfredat,*** kerem mad.)

Bu kerem anlayışının, geleneksel tarikatçı keramet anlayışıyla en küçük bir ilintisinin olduğu söylenemez.

Kerem kökünden türeyen sözcüklerin en önemlisi, Kur'an'da insan için kullanılanı tekrîm sözcüğüdür. Üstün ve hünerli kılmak

anlamındaki tekrim İsra 62 ve 70. ayetlerde geçer. Birincisinde, iblis, insanın yaratılışından duyduğu sıkıntıyı ifade ederken insanı küçümseyen ve onunla alay eden sözünde tekrîmin fiil şeklini kullanmıştır:

"İblis dedi: 'Şu mudur bana üstün kıldığın (tekrim ettiğin) varlık?!"

İkinci ayette, insanoğlunun tekrim edildiği, evrendeki bazı varlıklara üstün kılındığı vurgulanmıştır. Unutmayalım, bütün varlıklara değil, bazı varlıklara. Dinci gelenek, bunu da hesabına uydurup 'İnsan tüm varlıklardan üstündür' şekline dönüştürmüştür ki, Kur'an penceresinden baktığımızda tutarsızdır. Ayet aynen şöyle diyor:

"Yemin olsun, biz, âdemoğullarını özgürlük/onur/üstünlükle donattık, onları karada ve denizde binitlerle taşıdık. Onları, güzel/leziz/temiz rızıklarla besledik. Ve onları, yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık." (İsra, 70)

Bu ayet, geleneksel dinciliğin sürekli ileri sürdüğü iki yalanı birden tokatlıyor:

1. Kerametin, tarikatteki keramet anlamında olduğu yolundaki yalan,

2. İnsanın evrende, bütün varlıkların en üstünü olduğu yolundaki, çok eski dinsel gelenekten aktarılan yalan.

Ve Kur'an, insanın sahip bulunduğu kerameti, tüm insanların, yaratılıştan taşıdığı seçkinlikleri ifade için kullanmıştır; bir sınıfın farklılığını ve dokunulmazlığını ifade için değil. İnsana yüklenen potansiyel değerlere kim daha çok sahipse kerametten en büyük payı o alır.

Râgıb bu noktaya değinirken, ihsan (güzel düşünüp güzel iş yapmak) ve ef âl (eylemler) kelimelerini kullanmıştır. Yani insana verilen keramet, onun varlık ve hayatta vücuda getirdiği güzel eserler, ürettiği güzel değerlerle belirginleşir.

Sözün özü şudur: İslam dünyasını, özellikle Türkiye'yi kanserojen bir ur gibi saran tarikat dinciliği, Kur'an'ın sözünü ettiği keremi (veya kerameti) yozlaştırmış, Kur'an dışı bir alana ta-

sımıştır. Bunun sonucu olarak, birileri okyanusları aşar, gökleri fethederken, Müslüman kitleler su üstünde yürüyen, havada uçabilen, güzel rüyalar gören 'keramet sahipleri' aramakla asırlarını harcamıştır. Oysaki Kur'an'ın insandan beklediği keramet deniz altlarını tünellerle aşmak, kıtaları jetlerle geçmek, Ay'a gidecek araçlar yapmak, kısacası yerin altını ve üstünü bilgi, düşünce, gayret fetihleriyle donatmaktı. İslam dünyasını tasallutu altına alan akıl düşmanı dincilikler, Kur'an'ın istediği ve beklediği gerçek kerametleri gösterenleri 'gâvur, cehennemlik' diye küçük gördü, böyle yaptığı için de kendi dünyasında böylelerini asla yetiştiremedi.

Tarikat çevrelerinin dillerine doladığı keramet, tabiat kanunlarını etkisiz kılan birtakım meziyetlerden oluşur. Oysaki Kur'an, sünnetullah ve kader dediği tabiat kanunlarının hiçbir şekilde değişmeyeceğini, değiştirilemeyeceğini açıkça ve defalarca ifade etmektedir. Kur'an'ın bu ayetlerini dikkate alarak bırakın sıradan insanların övdükleri harikaları, peygamberlerin mucizelerinin bile tabiat kanunlarını tağyir ve tebdil ettiğini iddia etmek mümkün olmaz. Peygamber mucizelerinin de tabiat kanunlarını tebdil ve tağyir etmemek üzere bir açıklamaları olmalıdır ve vardır. İbn Teymiye tam bu noktada şu muhteşem tespiti yapıyor:

"Şeriat açısından bakarsak şunu söylememiz gerekir: Peygamberler fıtratın tekmili (geliştirilmesi, kemale erdirilmesi) için gönderildiler, fıtratı tağyir ve tebdil için değil." (İbn Teymiye, Resâil ve Mesâil, 4/130: *Mezhebü'l-İttihadiyytn)*

Kur'ansal kerametin mahiyeti konusunda en muhteşem tespitlerden birini de Emevî ve Abbasî dincililiklerinin ağır kahırları altında şehit olan İmamı Âzam Ebu Hanîfe yapmıştır. *'el-Âlim ve'l-Müteallim'* adlı eserinde, yukarıdan beri anlattıklarımızın tümünü özetleyecek şekilde şöyle diyor:

"Eğer dünya ve ahirette Allah'ın velilerinden maksat bilginler değilse Allah'ın velisi yok demektir."